

Projekt NAKI Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození během 1. Československé republiky skončil

Od roku 2013 do roku 2017 se uskutečňoval projekt DF13P010VV003 nesoucí název Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození během 1. Československé republiky, který tematicky naplňoval priority TP 1.1 a TP 1.4 Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity, financovaného Ministerstvem kultury České republiky. Projekt zaštiťovalo Národní zemědělské muzeum ve spolupráci se Zahradnickou fakultou Mendelovy univerzity v Brně. Hlavní řešitelkou a koordinátorkou projektu byla ThDr. Mgr. Šárka Steinová, Th.D., která kolem sebe soustředila dva týmy odborníků z výše uvedených institucí. V průběhu projektu byla publikována celá řada odborných příspěvků a vyšla řada významných publikací, ať doma či v zahraničí. Dále se konalo množství workshopů pro odborníky a studenty, ale i přednášek pro širokou laickou veřejnost. Vše vyvrcholilo v roce 2017 soubornou výstavou *Po stopách českých prvorepublikových architektů*, která se uskutečnila ve spolupráci s Alšovou jihočeskou galerií – Mezinárodním muzeem keramiky v Bechyni. Nelze opomenout ani druhou výstavu z téhož roku, která vznikla za spolupráce se Štátním podnikem Lesy Slovenskej republiky – Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen a nesla název *Stopy českých zahradních architektů na Slovensku*. Spolupráce na Slovensku pokračovala dále i v roce společného výročí 2018, kdy v únoru na Zahradnickém fóru 2018 v Nitře proběhla vernisáž tehdy již putovní výstavy *Stopy českých zahradních architektů na Slovensku* za účasti spoluautorky výstavy Šárky Steinové a Stanislavy Ottomanské, které také přednesly v rámci tohoto odborného fóra příspěvek na téma *Problematika pramenů a průzkumů objektů zahradního umění první Československé republiky na území Slovenska*.

Přestože projekt skončil v prosinci roku 2017, i v roce 2018 se úspěšně navázalo na jeho cenné výstupy a s odstupem času přišla i celá řada uznání, ocenění a nabídek na další spolupráci. V březnu 2018 byly pod pamětní bustou Josefa Vaňka v Panteonu slavných osobností města Chrudim slavnostně pokřtěny knihy *Život a dílo zahradního architekta Josefa Vaňka (1886–1968)* a *Vzpomínky zahradního architekta Josefa Vaňka na velkou válku* za účasti potomků Josefa Vaňka, starosty a zastupitelů města Chrudim i široké a laické veřejnosti. Následně se v prostorách Regionálního muzea v Chrudimi uskutečnila přednáška Šárky Steinové a Stanislavy Ottomanské pro místní pamětníky a občany.

1

Obr. 1. Vernisáž výstavy *Zahradní umění první československé republiky a její zahradníci konané na půdě Senátu*. Vlevo hovoří senátor Jan Veleba. Foto: Lenka Křesadlová, 2018.

Dne 17. května 2018 se konalo ve Smetanově síni Obecního domu v Praze slavnostní vyhlášení výsledků Národní soutěže muzeí *Gloria musaealis* 2017, kde v kategorii Muzejní publikace 2017 získala 2. místo publikace *Zahradní umění první Československé republiky a její zahradníci*, která vznikla a byla vydána v roce 2017 v rámci výše uvedeného projektu NAKI. Tato publikace byla při příležitosti oslav 100. výročí založení Československé republiky dne 25. září 2018 slavnostně uvedena a pokřtěna v prostorách jednacího sálu Senátu Parlamentu České republiky. Pochopitelně by bylo možné uvést celou řadu dalších významných ohlasů na výsledky pracovníků, kteří se spolupodíleli na daném projektu.

A přestože projekt skončil v prosinci 2017, někteří odborníci se i nadále danému tématu věnují a své poznatky publikují, o čemž svědčí odborný článek o zahradním architektu Josefu Kumpánovi, který vznikl za spolupráce Stanislavy Ottomanské a Šárky Steinové a vyšel v červnu 2018 v prestižním německém časopise *Die Gartenkunst*. Stalo se tak téměř s dvacetiletým odstupem od poslední publikace českých autorů v tomto mezinárodně významném periodiku s tematikou zahradního umění.

Lenka KŘESADLOVÁ

Výzkumný projekt Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky

Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity v Brně ve spolupráci s Výzkumným ústavem geodetickým, topografickým a kartografickým, v. v. i., zahájila v roce 2018 výzkumnou práci na pětiletém projektu *Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky* (kód DG18P020VV044), který byl podpořen k financování Ministerstvem kultury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II).

Plynulý vývoj zahradně-architektonické tvorby vrcholil na konci 19. století, a to zejména v souvislosti s nepochybnitelnými úspěchy v oblasti introdukce, šlechtění a produkce okrasných rostlin. Pomyslného vrcholu u nás obor zahradnictví dosáhl mezi světovými válkami. Po únoru 1948 se zahradně-architektonická tvorba předchozího období stala předmětem kritiky. Byla nadále nahlížena jako buržoazní a kapitalistický symbol (zejména vilové zahrady). Docházelo k postupnému zániku prakticky všech původních podnikatelských i tvůrčích subjektů a ke snižování jejich úlohy v nově se utvářejících společenských strukturách. Následný vývoj od 50. let 20. století je charakteristický přestavbou prakticky všech úrovní oboru zahradnictví, a tedy i zahradní a krajinářské architektury. Celý další vývoj byl ovlivněn výraznou centralizací. Zahradní tvorba se rozvíjela výhradně směrem k plnění socialistických cílů.

Ve většině větších měst (Praha, Brno, Hradec Králové, Bratislava aj.) se postupně v rámci komunálních podniků rozvinuly souborné útvary projekce, realizace a údržby zeleně. Ve výrazné převaze projekční a realizační činnosti byly v tomto období nově zakládány